

Jose Osinalde Iurrita

*Beasain, Gipuzkoa
(1921-2019)*

Aurkibidea

Biografia

Agirrebarrena baserrian jaioa 1921ean; umea zela baserria erre zitzaien. Gerra aurreko zein gerraosteko urteak bete-betean ezagutu zituen. Azalpen interesgarriak eman zituen gai askoren gainean: baserriko lanak, umetako jolasak, erlijioaren garrantzia gizartean, Loinazko ermita, toponimia eta abar. Grabazioan Maria Pilar Urkiola emaztea ere azaltzen da,.

Zintak

BEA-035

- **Proiektua:** Beasaingo euskara eta etnografia
- **Elkarrizketatzailea(k):** Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data:** 2006-01-10
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Gaston Balerdi, Izaskun

BEA-036

- **Proiektua:** Beasaingo euskara eta etnografia
- **Elkarrizketatzailea(k):** Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data:** 2006-01-10
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** MiniDV

Pasarteak

1. Beheko suari buruzko azalpenak

- **Erref:** BEA-035/004
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 00:02:53. **Bukatu:** 00:05:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:

Baserria nolakoa zen deskribatzen du. Gaur egungoa baino handiagoa zen jatorrizkoa. Sukaldean, beheko sua eta labea zeuden. Osagai eta tresna desberdinen izenak.

2. Eguneroko jatorduak

- **Erref:** BEA-035/006
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:06:16. **Bukatu:** 00:07:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Taloea eta esnea gosaltzen zituzten egunero. Bazkaltzeko urdaiarekin egositako babarrunak. Sagar erreak eta gaztainak negu partean ziren ohikoak. Morokilaren ordeaz, ahia jaten zutela kontatzen du. Honi buruzko azalpenak.

3. Ahia nola egiten den

- **Erref:** BEA-035/008
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:08:16. **Bukatu:** 00:09:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Ahia nola egiten den azaltzen du. Morokila egiteko arto irina erabiltzen da, ahia egiteko berriz ogi irina.

4. Ez zegoen jateko aukera handiegirik

- **Erref:** BEA-035/012
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:11:48. **Bukatu:** 00:13:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Baserrian txerria urtero hiltzen zenez, ez zen txorizorik falta izaten. Txorizozko ogitartekoa prestatzen omen zion egunero amak aitari. Esnea kalean saltzetik lortutako irabaziekin arraina erosten zuten.

5. Gudugarreta hiribildu izan zen

- **Erref:** BEA-035/014
- **Iraupena:** 0:02:16. **Hasi:** 00:14:00. **Bukatu:** 00:16:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Sei urterekin hasi zen Beasaingo eskolan. Gudugarretan eskola bat egon omen zen nahiz eta Josek ez zuen ezagutu. Izan ere, Gudugarreta auzoa hiribildu izan zen garai batean. Honi esker lortu omen zuen gerora Beasainek hiribildu titulua. Esaera batek dio: "Villa de Gudugarreta, ez eliza eta ez errota"

6. Inguruko soro, erreka eta mendien izenak

- **Erref:** BEA-035/019
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 00:23:32. **Bukatu:** 00:26:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia

Laburpena:

Toponimiaz. Lur sail eta soro bakoitzak bere izena du. "Errekatxoa" bezala ezagutzen den erreka bati buruzko aipamena. Eztanda erreka. Inguruko mendi-tontor eta basoak izendatzen ditu.

7. Lixiba egiteko "tiñea"

- **Erref:** BEA-035/024
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:31:27. **Bukatu:** 00:33:37

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Arropak garbitzeko "tiñea" (terreina) erabiltzen zutela kontatzen du. Prozesuari buruzko azalpenak. Arropak ur berotan beratzen egoten ziren.

8. Teileriatik zetorren argindarra etxera

- **Erref:** BEA-035/025
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:33:37. **Bukatu:** 00:36:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Betidanik ezagutu izan du Josek argindarra baserrian. Maria Pilar Urkiolak (emazteak) ordea, gogoan du Gabiriako baserria karburoa eta kinkeaz argizatzen zutela. Ormaiztegiko sarreran kokatzen zen teileriak ekoizten zuen energia hidraulikoaz baliatzen ziren baserrian.

9. Teileria

- **Erref:** BEA-035/027
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:36:32. **Bukatu:** 00:38:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Goierriko lantegiak
- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

Adreiluak, tximinietarako hodiak eta teilak egiten zituzten teilerian. Gurdiz ekartzen zuten basotik buztina. Oso Kalitate onekoa zela kontatzen du. Hogeia lagun inguruk egiten zuten lan bertan; inguruko lantegi garrantzitsuenetarikoa zen.

10. Gariaren inguruko lanak; gari-jotzea

- **Erref:** BEA-035/030
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:44:40. **Bukatu:** 00:46:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Baserria » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Gariaren inguruko lanei buruzko azalpenak. Auzolanean egiten ziren lan gehienak. Gari-jotzea, eguzki berotan egin beharreko lan gogorra, eskuz egiten zuten. Seme zaharrena erditu aurreko egunean, garia jotzen ibili zela gogoan du Maria Pilarrek.

11. Gariaren inguruko lanak; ebaki, metatu eta garraiatu

- **Erref:** BEA-035/031
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:46:50. **Bukatu:** 00:49:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Garia ebakitzeko sega baino, igitaia zergatik erabiltzen zen azaltzen dute. Garia lotu eta metetan pilatzen zuten lehor zedin. Lan horri buruzko azalpenak.

12. Ganaduaren elikaduraz

- **Erref:** BEA-035/035
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:50:55. **Bukatu:** 00:52:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Belarra, alpapa, pagotxa, arbia eta erremolatxa ganaduari emateko egiten zituzten. Pagotxari buruzko azalpenak ematen ditu: onura eta kalteak. Ailubreaki ilargiak eragiten omen zion.

13. Gari lastoa eta zahia ganaduari ematen zitzaion

- **Erref:** BEA-035/039
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:56:10. **Bukatu:** 00:58:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Garia

Laburpena:

Ganbaran kokatzen zen egurrezko kutxetan godetzen ziren gari aleak. Lastoa eta zahia behiei ematen zitzaion.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-07-09

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com